

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI
DREJTORIA E HETIMIT ADMINISTRATIV**

Nr. 45 Prot.

Tiranë, më 09 . 01 . 2023

V E N D I M

Nr. 3 , Datë 09 . 01 . 2023

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹, bazuar në nenin 32, pika 1, gërma “a”, të ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar², mori në shqyrtim ankesën nr. 203, datë 20.12.2022, të paraqitur nga znj. L.T, përfaqësuar me prokurë të përgjithshme nga z. Dh.A³ kundër Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, Drejtoria Rajonale Vlorë⁴, në të cilën pretendohet diskriminim për shkak të “aftësisë së kufizuar”.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Bazuar në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, pala ankuese, nëpërmjet përfaqësuesit të saj me prokurë parashtron se:

Znj. L.T është trajtuar me tokë bujqësore në fshatin Vuno-Himarë, sipas ligjit 7501, datë 19.07.1991. Për tokën që ka marrë me Aktin e Marrjes në Pronësi me Nr.13269/2, sipas përbërjes familjare të datës 01.08.1991, për pamundësi fizike, shëndetësore, si të palës ankuese personalisht, ashtu edhe të bashkëshortit të saj, kanë bërë një prokurë të përgjithshme për njeriun e tyre të afërm dhe të besuar z.Dh.A, për të ndjekur procedurat për certifikimin e tokës bujqësore në zonën kadastrale nr.3844, në fshatin Vuno, Bashkia Himarë.

Sipas certifikatës së lëshuar nga Komisioni Mjekësor, znj. L.T vuan nga “Diabeti Mellitus”, i pavarur nga insulina, keqformime kongjenitale të syve, verbëri e njërit sy dhe reduktim i shikimit të syrit tjetër. Shkalla e përgjithshme e invaliditetit është 76 %.

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

³ Sipas prokurës së përgjithshme nr. 2923 rep dhe nr.546 kol, datë 30.08.2021, hartuara nga Noter Kosta J.Papajani, anëtar i Dhomës Kombëtare të Noterisë, Dega Vendore Vlorë.

⁴ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën ASHK Vlorë.

z. Dh.A, përfaqësues me prokurë i ankueses ka marrë një avokat, z. P.M, por për një periudhë 18 muajsh nga zyra e ASHK, nuk po arrin të pajiset me certifikatën e pronësisë. Ankuesja shpjegon se, i është përgjigjur të gjithë kërkesave të ASHK, si dhe të gjithë pagesave të kërkuara, kjo e vërtetuar me dokumentacionin shoqërues, por sorrollatja vazhdon me pretendimin se “na ka humbur dokumentacioni”. Ankuesja informon se, ka takuar drejtorin e ASHK Vlorë tre herë si dhe personat që ndjekin procesin, por nuk e ka zgjidhur problematikën e saj.

Sa më sipër, ankuesja pretendon se diskriminohet për shkak të zvarritjes së procedurave për pajisjen me certifikatë ose vërtetim pronësie për pasurinë e mësipërme dhe kërkon nga Komisioneri marrjen e masave për nxjerrjen e certifikatës së pronësisë brenda afatit të përcaktuar nga ligji.

II. Procedura e ndjekur nga Komisioneri për shqyrtimin e ankesës.

Nga shqyrtimi paraprak i ankesës dhe bazuar në nenin 33, pika 4, germa “b” të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “4. Ankesa nuk pranohet nëse:b) është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji;”, Komisioneri vlerëson se ankesa nuk duhet të pranohet pasi është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji, bazuar në arsyetimin vijues:

Pala ankuese pretendon se është diskriminuar nga ana e ASHK Vlorë, pasi ky i fundit me veprimet dhe mosveprimet e veta ka zvarritur procedurat për nxjerrjen e certifikatës së pronësisë në favor të ankueses, për pasurinë e paluajtshme tokë bujqësore, të ndodhur në zonën kadastrale 3844, Vuno (Levë) me sipërfaqe 1500 m², të përfituar sipas AMTP me Nr.13269/2. Ankuesja pretendon se shkak i diskriminimit është aftësia e kufizuar, pra, arsyeja për trajtimin e padrejtë dhe të pafavorshëm të cilit ajo i është nënshtruar, në rastin konkret zvarritja e procedurave për nxjerrjen e certifikatës së pronësisë, ka si shkak faktin që ankuesja është me aftësi të kufizuar.

Pala ankuese pretendon se është person me aftësi të kufizuar, me shkallë të përgjithshme invaliditeti në masën 76 %, bazuar në vlerësimin e invaliditetit të bërë nga Komisioni Parësor Mjekësor i Qendrës së Certifikimit të Invaliditetit, pranë Institutit të Sigurimeve Shoqërore, të republikës së Greqisë.

Parimi i barazisë para ligjit dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta në nenin 18, si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjislacionin shqiptar si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët. Gjykata Kushtetuese në disa vendime të saj ka interpretuar nenin 18 të Kushtetutës, si dhe ka theksuar se parimi i barazisë synon që të gjithë të jenë të barabartë në ligj dhe përpara ligjit, jo vetëm në të drejtat themelore të parashikuara në Kushtetutë por edhe në të drejtat e parashikuara nga ligjet e tjera në fuqi. Gjykata është shprehur se :

“Barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëllojta për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia përpara ligjit dhe në ligj presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta”, si dhe “ Vetëm në raste përjashtimore dhe për shkaqe të arsyeshme dhe objektive mund të përliqet trajtimi i ndryshëm i kategorive të caktuara që përfitojnë nga kjo e drejtë” (shih vendimet nr.39, datë 16.10.2007, nr. 4 datë 12.02.2010, nr. 34, datë 20.12.2015, të Gjykatës Kushtetuese)

Neni 14 i Konventës Evropiane për Drejtat e Njeriut (KEDNJ), ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, ndërkohë që Protokolli 12-të i KEDNJ-së, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin në lidhje me “gëzimin e çdo të drejte të parashtruar nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa neni 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në mënyrë të vazhdueshme ka interpretuar se “diskriminimi” do të thotë që të trajtosh ndryshe pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, persona të cilët ndodhen në situata të ngjashme dhe diferenca në trajtim, nuk bazohet në ndonjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, domethënë, se trajtimi i diferencuar nuk ndjek një qëllim legjitim dhe nuk ekziston një marrëdhënie e arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të realizohet. Sipas GJEDNJ, e drejta për të mos u diskriminuar e garantuar nga KEDNJ, gjithashtu çenohet kur pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm shtetet dështojnë që të trajtojnë ndryshe personat situata e të cilëve objektivisht e ndryshme.

Ligji Nr. 10 221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me një listë jo shteruese shkaqesh, duke parashikuar në mënyrë të ndrejtëpërdrejtë mbrojtjen nga diskriminimi për shkakun e aftësisë së kufizuar, të pretenduar nga ankuesi, duke sanksionuar në nenin 1, të tij se: *“Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”*

Bazuar në nenin 3, pika 1, të Ligjit nr. 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, diskriminimi përcaktohet si : *“çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi.”*

Sipas ligjit, diskriminimi mund të shfaqet në disa forma, ndër të cilat, në formën e “*Diskriminimit i drejtpërdrejtë*”, e cila është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose

grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji (neni 3/2) ose në formën e “*Diskriminimit të tërthortë*” e cila është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për shkaqet e parashtruara në nenin 1 të këtij ligji në raport me një tjetër person ose grup personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë (neni 3/7). Ndërkohë, sipas nenit 6, të ligjit, trajtimi i ndryshëm është i përligjur dhe ndalimi i diskriminimit i përshkruar nga ky ligj nuk zbatohet në raste kur ka një qëllim objektivisht të justifikueshëm dhe të përligjur në bazë të Kushtetutës, të marrëveshjeve apo akteve ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë dhe legjislacioni në fuqi.

Në thelb të diskriminimit, është trajtimi i diferencuar dhe më pak i favorshëm, i shfaqur qoftë në formën e *dallimit, kufizimit, përjashtimit ose preferencës* dhe që ka për bazë një nga shkaqet e mbrojtura nga ligji. Pra, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm konsiderohet diskriminim sipas ligjit. Gjithashtu, jo çdo diferencë në trajtim është diskriminim, por vetëm ato që nuk kanë një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm. Pra, nëse për diferencën në trajtim konstatohet se ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, atëherë trajtimi ndryshe është i përligjur dhe nuk është i ndaluar nga ligji.

Duke mbajtur në konsideratë standardet dhe parashikimet e mësipërme ligjore, Komisioneri vlerëson se, ankuesja nuk ka ngritur pretendime për diferencë në trajtim ose për dështimin nga ana e ASHK Vlorë për të trajtuar ndryshe rastin e saj, për shkak të situatës në të cilën ajo gjendet, situatë e cila supozohet se ka si bazë aftësinë e kufizuar.

Në lidhje me pretendimin për diskriminim për shkak të aftësisë së kufizuar, Komisioneri vlerëson se, vetëm fakti që një person është me aftësi të kufizuara, nuk mjafton për të ngjitur një pretendim për diskriminim. Personi i cili pretendon se është diskriminuar për shkak të aftësisë së kufizuar, por jo vetëm, duhet të parashtrorë fakte nga të cilat mund të prezumohet se ka një diferencë në trajtim dhe se kjo diferencë në trajtim pretendohet se ka si bazë shkakun e mbrojtur, që në çështjen objekt shqyrtimi është aftësia e kufizuar.

Pala ankuese nuk parashtron fakte apo rrethana nga të cilat të mund të prezumohet se zvarritja e procedurave për pajisjen me certifikatë pronësie, bazohet apo ka si shkak, aftësinë e kufizuar.

Bazuar në përkufizimin që ligji i bën diskriminimit, jo çdo sjellje e kundërshtuar për paligjshmëri, është një sjellje diskriminuese. Një sjellje diskriminuese në çdo rast është një sjellje

e paligjshme, por jo çdo sjellje e paligjshme konsiderohet diskriminuese. Komisioneri vlerëson se, në thelb pala ankuese ka ngritur pretendime për paligjshmëri të veprimeve ose mosveprimeve nga ASHK Vlorë, subjekt ky që sipas ankueses në mënyrë të padrejtë dhe të pabazuar në ligj, po zvarrit lëshimin e certifikatës së pronësisë në favor të ankueses.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, bazuar në nenin 33, pika 4, gërma “b”, të ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, Komisioneri arrin në përfundimin se, ankesa e paraqitur nga pala ankuese L.T kundër ASHK Vlorë, nuk mund të pranohet, pasi është e papajtueshme me dispozitat e ligjit dhe për rrjedhojë nuk mund t’i nënshtrohet procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenin 32/1/a , nenin 33, pika 4, gërma “b” të Ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës Nr. 203 regj., datë 20.12.2022, të paraqitur nga znj. L.T kundër Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, Drejtoria Rajonale Vlorë,
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Shkaku: Aftësia e kufizuar
Fusha: Shërbime
Lloji i vendimit: Mospranim